

STREAM

2020/2021

LEREN EN SPORTEN KOMEN SAMEN IN CAMPUS DAMWÂLD
EEN SLIMME VERBINDER

INNOVATIE: NATUURLIJKE ISOLATIE
LOF VOOR LISDODDE

EEN HEUSE SCHAT
BORG RUSTHOVEN

VERDUURZAMEN
MET OVERGAVE

VERNIEUWEN GEEFT ENERGIE

B O U W G R O E P
DIJKSTRA DRAISMA

EEN TOOST OP DE TOEKOMST

Het woord van het jaar 2020 is helaas 'corona'. Graag hadden we nu met u getoost op een fantastisch jaar met een Corona in de hand, maar helaas heeft dit woord een hele andere, nare lading gekregen. Wij doen alles wat in ons vermogen ligt om veilig en coronaproof te kunnen doorwerken. Mondkapjes, gelaatsschermen, desinfectiemiddelen, aangepaste werkprocessen en protocollen: corona ontlokte aan ons weer de nodige innovativiteit en creativiteit. Doordat we daarnaast alles digitaal op orde hadden en iedereen zo flexibel was om samen goede oplossingen te vinden, konden we gelukkig op de meeste projecten doorbouwen. Daar zijn we dankbaar voor!

Er is ook vrolijker nieuws te melden. Bouwgroep Dijkstra Draisma is opnieuw door Deloitte geselecteerd als mogelijke Best Managed Company. Als het ons lukt om het programma succesvol te doorlopen, mogen we deze titel voor het tiende jaar op rij dragen. Geweldig! Daarnaast stonden we weer in de Duurzame 50 van ABN AMRO en zijn we in november door Cobouw uitgeroepen tot best presterende bouwonderneming. De bijhorende Cobouw50 Award mochten we tijdens een aangepaste uitreiking in ontvangst nemen. Maar, vrij vertaald naar Albert Einstein, we proberen niet alleen een bedrijf van succes te zijn, maar vooral ook

een bedrijf van waarde. In 2020 hebben we unieke projecten opgeleverd, waarvan een aantal in deze Stream wordt toegelicht. Zoals de Campus Damwâld, het Tabor College in Hoorn, de Droogstapelwoningen op Vlieland, het zwembad in Dronten en de prachtig gerestaureerde Borg Rusthoven. Verder komt u in deze Stream onze innovators Folkert en Wietse tegen. Zij vertellen over hun passie: het verduurzamen van de gebouwde omgeving. Geen circulariekoek en geen greenwashing, maar gewoon het échte verhaal. Daarnaast laten we medewerkers aan het woord. Twee mooie voorbeelden van hoe je bij Dijkstra Draisma kunt doorgroeien van stagiair(e) naar – in dit geval – calculator of assistent-uitvoerder. En onvermijdelijk komt ook corona aan bod; we vertellen hoe wij het binnen onze organisatie hebben ervaren en aangepakt.

Het was een hectisch jaar, maar daarom niet negatief. Ondanks de omzetsdip die we over het jaar 2020 verwachtten, is onze orderportefeuille voor de komende jaren tijdens de coronacrisis zelfs toegenomen, fantastisch. Maar wat vooral mooi is, is dat onze opdrachtgevers, ketenpartners en medewerkers meer dan eens hun wendbaarheid en aanpassingsvermogen hebben getoond. Ik wil iedereen bedanken voor de flexibiliteit en het vertrouwen om door te bouwen. Laten we de positieve kanten van het afgelopen jaar meenemen in de toekomst en daarop toosten. We hopen u weer snel gezond en wel - digitaal of in persoon - te kunnen ontmoeten!

Namens het directieteam,
Biense Dijkstra

4

Leren en sporten komen samen in Campus Damwâld

10

Vijfde middelbare school in Hoorn in recordtijd

18

Droogstapelwoningen op Vlieland

- 12 Lof voor Lisodde
- 14 Verduurzamen met overgave
- 22 Woningbouwprojecten
- 24 Duurzaam zwemmen in Dronten
- 28 Rust voor Rusthoven
- 30 Communicatie en creativiteit in crisistijd
- 34 Onderhoudsopdracht Habion
- 38 Altijd op zoek naar talent
- 40 Presteren voor het milieu

- 2 Voorwoord Biense Dijkstra
- 7, 8 en 9 Projecten onderwijs
- 16 en 17 Projecten verduurzaming woningcorporaties
- 20 en 21 Projecten kantoren en bedrijfspanden
- 26 Projecten restauratie
- 27 Automatisering fabriek Dijkstra Draisma
- 32 en 33 Projecten zorg
- 36 en 37 Projecten bouw en onderhoud
- 42 Projecten eigen ontwikkeling
- 43 BGDD update

Leren en sporten komen samen in Campus Damwâld

EEN SLIMME VERBINDER

Wie met Google Streetview 'Campus Damwâld' bezoekt, ziet nog de situatie van voor 2019: een jaren '80-sporthal en daarachter het oude badhuis, het bewaren waard. Wie vandaag de dag door het échte Damwâld rijdt, ziet iets compleet anders. Niet alleen is er een andere toegangsweg, ook heeft de verouderde sporthal plaatsgemaakt voor een moderne interpretatie van een kop-hals-romp-gebouw. Met het badhuis ervoor, op een logische plek.

Campus Damwâld herbergt naast een nieuwe sporthal in de romp twee basisscholen in de kop. Architect Daan Josee: "De eis van de gemeente was om de scholen te koppelen aan een kanjer van een sporthal. En dat is goed, want een slimme geest en een slim lichaam gaan samen. Daarnaast speelt het gebouw met je zintuigen, door gebruik van licht, lucht, kleur en contrasten. Dat voorkomt een 'sick building syndrome'. Aan de realisatie van het gebouw waar "mensen het een feestje vinden om in te werken" (aldus Gert van Tol, voorzitter stichting Campus Damwâld), ging een bijzonder aanbestedingsproces vooraf. Op het moment in 2018 dat de opdracht aan Bouwgroep Dijkstra Draisma werd gegund, was de huidige vorm nog lang niet in beeld. Sterker nog: naast een "stiekeme tekening om te kijken of het überhaupt haalbaar was" van Josee, was er nog helemaal geen ontwerp!

Belofte onderbouwen

De gemeente Dantumadeel had namelijk gekozen voor een voor de bouw behoorlijk onbekende vorm van Europees aanbesteden: best value procurement. Projectontwikkelaar van Dijkstra Draisma Tjebbe de Jong was tender- en omgevingsmanager op dit project: "Het uitgangspunt is dat de opdrachtnemer expert is en heel veel vertrouwen en ruimte krijgt. Die expertise moet je natuurlijk eerst wel aantonen. Stap één was dat we drie documenten moesten opleveren. Naast een risico- en kansendossier moesten we onze belofte onderbouwen. Aan de opgestelde doelstellingen, zoals de realisatie van een flexibel gebouw, moesten we onze aanpak en ervaring koppelen. Van de drie gegadigden bleven er na deze schriftelijke ronde nog twee over. Wat volgde waren interviews door de gemeente en gebruikers met architect, projectleider en omgevingsmanager. We hebben dat goed voorbereid, ook met een externe adviseur. We wilden dit project heel graag realiseren. Gelukkig kwamen we daarna als beste uit de bus." En dat zonder dat er ook nog maar een ontwerp was getoond. Zelfs bij de concretiseringsfase, stap drie van de aanbesteding, stond niet een tekening maar de aanpak centraal. De Jong: "We moesten ons proces beschrijven. Hoe gingen we iedereen betrekken en hoe wilden we tevredenheid meten?" Architect Daan Josee zou na vele samenwerkingen met Dijkstra Draisma "blindelings" met ze in een Design & Build-traject stappen. Dit ging nog een stap verder.

DAAN JOSEE EN TJEBBE DE JONG

"Het gebouw speelt met je zintuigen, door het gebruik van licht, lucht, kleur en contrasten."

DAAN JOSEE, KRISTINSSON ARCHITECTEN

Ook voor Gert van Tol, naast voorzitter van de stichting ook directeur-bestuurder van PCBO Dantumadiel, was de methode nieuw. "Dat we puur op kwaliteit, passie, portfolio en vertrouwen gingen kiezen maakte het proces wel spannend. Tegelijkertijd zorgde het voor een enorme betrokkenheid van iedereen."

Intensief contact

Die betrokkenheid lijkt het sleutelwoord van de hele totstandkoming van Campus Damwâld. Dat begon al met de oprichting van de stichting als aanspreekpunt voor de gemeente en als eigenaar van het gebouw. Van Tol: "Alle partijen zijn in de stichting vertegenwoordigd, wat snelle afstemming mogelijk maakt. In het bestuur zitten naast mij en de bestuurder van openbaar onderwijsorganisatie Roobol ook vier zeer betrokken dorpsbewoners. Je moet dat maar durven bij een project van 12 miljoen!" Die bestuurlijke afstemming en het functioneren van de stichting als bouwheer is goed bevallen: "We trokken intensief samen op. Dan kun je verbinden – we brengen nu zelfs een gezamenlijke nieuwsbrief uit – en toch je eigenheid behouden." ➔

“Het lijkt wel klein Papendal!”

GERT VAN TOL
VOORZITTER STICHTING CAMPUS DAMWÂLD

In de bouwopdracht was een voorname eis ‘het maximaal tevredenstellen van gebruikers en omwonenden’. De Jong, Dijkstra Draisma: “Daarom hebben we veel contact gehad met de schooldirecties en omwonenden. Maar ook met het kinderdagverblijf in het badhuis, het verzorgingstehuis nabij en de werkgroep verkeer – met daarin ouders en leerkrachten – van de scholen. We organiseerden twee bijeenkomsten voor alle omwonenden en zaten met de direct aanwonenden eens in de zes weken om tafel. Belangrijk, want de sporthal die op de plek stond zorgde ‘s avonds al voor de nodige drukte en een school erbij betekent extra verkeersbewegingen overdag. We opperden een ‘kiss & ride’ voor het gebouw, maar dat wilde de buurt juist niet. Door met alternatieven te komen, kregen we ze bijna allemaal mee.” Naast het live toetsen van de plannen werd voor het vereiste meten van alle kritieke prestatie-indicatoren gebruik gemaakt van enquêtes en van bestaande tools, zoals die van platform Bewuste Bouwers.

Ontwerpbiografie

En het ontwerp van het gebouw dan? “Dat voelde als simultaan schaken op verschillende borden”, vertelt Josee lachend. “Waar je normaal in opeenvolgende stappen werkt, werd nu tegelijkertijd gekeken naar gebruikers, ontwerp, techniek en omgeving. Ik hield een ontwerpbiografie bij waarin alle inzichten en afslagen kwamen. Ik verdiepte me ook in de omgeving, de lijnen in het landschap. Die lijnen, zoals singels en sloten, heb ik doorgetrokken in het gebouw. Met de glazen entree, de hals van het gebouw, hoffelijk op de lijn. Er zijn zichtlijnen dwars door het gebouw heen en in het gebouw zelf.

Zo verbind je de campus met de omgeving en het leren met het lichaam.” Naast die ‘landschappelijke maat’ kijkt Josee altijd sterk naar de menselijke maat. “Kinderen verdienen goede scholen, scholen die hun leefomgeving weerspiegelen. Door grote ruimtes aan kleine te koppelen, kan een kind kiezen voor beschutting, een stapje achteruit doen.” De twee scholen zijn volgens dit principe ontworpen en delen entree en voorzieningen, maar zijn verder ingedeeld op basis van de eigen onderwijsvisie. “De scholen zijn verschillend, maar toch heel verbonden.”

Campus Damwâld past niet alleen bij de eisen van de gemeente, de wensen van gebruikers en omwonenden en de ontwikkeling van het kind. Het gebouw is ook nog eens duurzaam en energieneutraal. En de campus is ook letterlijk groen: buiten is een beleefstuin. Van Tol: “Ik vind het echt bijzonder: zo’n geweldige campus – het lijkt wel klein Papendal – in een dorp als Damwâld. Als je door het gebouw loopt, voel je je op een bijzondere plek. Bovendien hebben we gewerkt volgens een sterke formule. Wat mij betreft het navolgen door andere onderwijsbesturen en gemeentes meer dan waard!” ■

KINDCENTRUM, TEN BOER

In opdracht van de gemeente Groningen hebben wij het nieuwe kindcentrum in Ten Boer gebouwd. Een aardbevingsbestendig schoolgebouw met een duurzaam karakter. Het kindcentrum biedt onderdak aan scholen OBS De Huifkar, CBS De Fontein en kinderopvang Kids2b. Het nieuwe gebouw is volledig gasloos en voldoet aan de eisen van Frisse Scholen Klasse B.

- OPDRACHTGEVER: GEMEENTE GRONINGEN
- ARCHITECT: TenW ARCHITECTEN ADVISEURS
- START BOUW - OPLEVERING:
OKTOBER 2019 - OKTOBER 2020

IKC PRINS CONSTANTIJN, LEEUWARDEN

In Leeuwarden zijn CBS Prins Constantijn en kinderdagverblijf Sinne samen onder één dak verder gegaan in Integraal Kindcentrum (IKC) Prins Constantijn. Het bestaande deel van circa 960 m² BVO is opnieuw ingedeeld met behoud van de Amsterdamse School-details. De nieuwbouw van circa 1.840 m² BVO is tegen het bestaande deel aangebouwd. De transformatie en uitbreiding van het bestaande gebouw was nodig om aan de hedendaagse gebruikerseisen te kunnen voldoen.

- OPDRACHTGEVER: PCBO LEEUWARDEN
- ARCHITECTEN: ONTWERPBUREAU DE ZWARTE HOND EN STUDIO NAUTA
- START BOUW - OPLEVERING: AUGUSTUS 2019 - JULI 2020

KINDCENTRUM, KOLLUM

Voor basisscholen CBS Koningin Juliana, OBS Professor Casimir en kinderopvang TIKO hebben we het nieuwe kindcentrum in Kollum gebouwd. Beide scholen behouden hun eigen identiteit, maar maken nu efficiënter gebruik van de beschikbare ruimten. Door de hoge luchtdichtheid, de inzet van zonnepanelen en een lucht-water-warmtepomp is een duurzame leeromgeving gecreëerd.

- OPDRACHTGEVER: GEMEENTE NOARDEAST-FRYSLÂN
- ARCHITECT: KRISTINSSON ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: APRIL 2019 - JULI 2020

NHL STENDEN HOGESCHOOL, LEEUWARDEN

In opdracht van NHL Stenden Hogeschool realiseren wij de verbouw en verduurzaming van bouwdeel C1 aan de Rengerslaan 10 in Leeuwarden. De werkzaamheden omvatten met name het opnieuw indelen van de ruimte, zoals kantoren, bergingen en lokalen. Er is volop aandacht voor circulariteit: bij dit project worden bestaande materialen zoveel mogelijk hergebruikt.

- OPDRACHTGEVER: NHL STENDEN HOGESCHOOL
- ARCHITECT: BRTARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: JULI 2020 - JANUARI 2021

BREDE SCHOOL, SLOOTDORP

In Slootdorp bouwen wij een duurzame Brede School. Onderwijs, kinderopvang en sport komen samen in dit nieuwe gebouw op sportpark De Belboei. Brede School Slootdorp wordt een groene school, waar kinderen zoveel mogelijk kunnen genieten van en leren in de buitenruimte. De school wordt gasloos gebouwd. De verwarming en koeling worden gereguleerd door een bodem-energiesysteem. De benodigde energie wordt grotendeels opgewekt door zonnepanelen.

- OPDRACHTGEVERS: STICHTING SURPLUS, STICHTING MAATSCHAPPELIJK VASTGOED ALKMAAR
- ARCHITECT: BRTARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: OKTOBER 2020 - JULI 2021

EXPERTISECENTRUM DE VAANDEL-ZUID, HEERHUGOWAARD

In Heerhugowaard bouwen we een school die speciaal afgestemd is op kinderen met meervoudige handicaps en bijzondere leerproblematiek. Expertisecentrum De Vaandel-Zuid voorziet in specifieke voorzieningen zoals een zwembad met tillift, ruimte voor rolstoelen en een therapiebad. Daarnaast realiseren we twee sportzalen, diverse zorgruimtes en 36 klaslokalen. De Vaandel-Zuid gaat onderdak bieden aan zo'n 400 leerlingen die nu elders gehuisvest zijn.

- OPDRACHTGEVER: STICHTING MAATSCHAPPELIJK VASTGOED ALKMAAR, GEMEENTE HEERHUGOWAARD, HELIOMARE EN ALOYSIUS
- ARCHITECT: CARREE ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: FEBRUARI 2021 - APRIL 2022

Oscar Romero: vijfde middelbare school in Hoorn aangepakt

EEN FRISSE SCHOOL IN RECORDTIJD

Krap een jaar lang reden de busjes van Bouwgroep Dijkstra Draisma vijf dagen per week 's ochtends vroeg over de haperende Afsluitdijk naar Hoorn. Bestemming: de vijfde middelbare school die in korte tijd werd aangepakt in Hoorn: Oscar Romero, onderdeel van het Tabor College. Opdrachtgever Jan Heijboer: "We hadden tien jaar de tijd voor de complete operatie en we hebben het gehaald."

In 2012 riepen de gemeente Hoorn, het Atlas College en het Tabor College gezamenlijk de Stichting Onderwijshuisvesting Hoorn (SOHH) in het leven, die eigenaar werd van de middelbare schoolgebouwen van Atlas en Tabor in de stad. De zorg voor toekomstbestendige huisvesting werd hiermee uitbesteed en de samenwerking tussen de twee schoolbesturen versterkt. Dat was nodig want er lag een fikse opdracht. Jan Heijboer, directeur SOHH: "We hadden tot 2021, dus tien jaar, om vijf scholen verdeeld over negen locaties aan te pakken. En we hebben het gehaald." In bijna alle gevallen ging het om een combinatie van verbouw en nieuwbouw. Oscar Romero vormde het sluitstuk van deze tour du force. Met die oplevering volgen alle 8.000 leerlingen van de twee onderwijsorganisaties nu lessen op een opgefriste plek.

Ontwerpend onderzoek

Al in 2015 startten de voorbereidingen voor Oscar Romero, Katholieke school voor mavo, havo en vwo. Stichting Mevrouw Meijer deed toen uitgebreid ontwerpend onderzoek naar de wensen en mogelijkheden. Drie architectenbureaus kregen bovendien de opdracht om elk voor een ander scenario een plan te ontwikkelen: van een plan om de school te renoveren en de sporthal te slopen, via een variant met renovatie van ook de hal tot de combinatie 'renovatie school en nieuwe hal'. Heijboer: "Al dit vooronderzoek leidde tot een programma van eisen, op financieel, ruimtelijk en technisch vlak". Dijkstra Draisma won de aanbesteding en ging in oktober 2019 aan de slag. Voorman Martijn de Haan was erbij "vanaf de eerste heipaal tot de laatste schroef". Hij was ook bij de school ervoor, OSG West-Friesland, betrokken. Ondanks al het voorwerk, was niet elk detail vooraf bekend: "In het onderwijs is er regelmatig sprake van voortschrijdend inzicht. Plafonds en kozijnen die vooraf deels zouden worden aangepakt, zijn bijvoorbeeld uiteindelijk allemaal vervangen. Vooraf is veel bezuinigd en uit de opdracht gegaan, maar voor het gewenste meerwerk werden er gelukkig extra potjes gevonden. Bijzonder is dat de school ook zelf veel heeft opgeknapt, zodat het echt een geheel is geworden."

Gespreid schaften

Wat zeker niemand kon voorspellen was de pandemie die uitbrak, waardoor vanaf half maart ook alle leerlingen van Oscar Romero thuis zaten. "De renovatie zou in fasen plaatsvinden. Brugklassers zaten op een andere locatie en het gebouw zou lokaal voor lokaal worden aangepast", vertelt Heijboer. Dat werd anders. De Haan: "Ik mag het niet zeggen, maar corona was bij dit project een gelukje. In plaats van op te leveren in week 47, werd dit week 38. Bij andere projecten die tijdelijk stil kwamen te liggen kwamen jongens vrij. Die konden ook naar Hoorn." Uiteraard kon niet alles en iedereen sneller. "Schilders, stoffeerdere, het was soms passen en meten om alles mee te krijgen", aldus De Haan. Goed afstemmen en met veel begrip voor elkaar werken was het devies. Plus véilig werken natuurlijk. Coronamaskers over de helmen, spatschermen in de busjes, deels online vergaderen en gespreid schaften.

JAN HEIJBOER EN MARTIJN DE HAAN

Doos-in-does

Het gepast doorstomen leverde een prachtig resultaat op. Heijboer: "Met respect voor de bestaande architectuur staat er nu een veel beter gebouw. Het is niet langer kruipdoor sluiptdoor, de ontvangst met een nieuwe receptie is veel beter en door het verplaatsen van de werkplekken hebben de docenten nu letterlijk zicht op de leerlingen. De school is veel duurzamer dankzij ledverlichting en isolatie. En het is een frisse school geworden door een nieuw klimaatsysteem." Wat natuurlijk verder meteen in het oog springt is de gloednieuwe sporthal. Met een gymzaal beneden, een grote spelzaal ter grootte van twee gymzalen boven en een aparte ingang voor toekomstige avondgebruikers. De Haan vult aan: "Ook bijzonder zijn de twee muzieklokalen met opnameruimtes die we hebben gecreëerd. Eerst werd muziekles in noodlokalen gegeven." "Door een doos-in-does constructie met zwevende vloer blijft het geluid binnen", vertelt Heijboer trots. Leerlingen zijn vooral erg blij met de piramide-achtige zit-looptrap in de kantine. "Een soort trapsgewijs podium", aldus De Haan, "waarvoor we een verdiepingvloer hebben gesloopt. Het wordt volop gebruikt in de pauzes."

Leerlingen en ouders uit Hoorn en (verre) omgeving hebben het maar luxe met al die prachtig verbouwde scholen. Heijboer: "We hadden torenhoge ambities, een beperkt budget en iedereen had een eigen mening – ik heb het ook wel over eigenwijzers – maar ik ben heel blij. Het is goed gegaan en het was lekker werken. Met betrokken gebruikers en een zeer betrouwbaar bouwteam, waar ik niets dan lof voor heb!" En de SOHH? Die stort zich onder meer op het onderhoud. Nog genoeg te doen in Hoorn! ■

COEN VERBOOM
FOTO: ALEX J. DE HAAN

Innovatie: natuurlijke isolatie

LOF VOOR LISDODDE

In 2021 hoopt Dijkstra Draisma bij te dragen aan de toename van de lisdodde, 'tuorreboot' in het Fries, in Nederland en tien hectare aan zelfverbouwde lisdodden te kunnen oogsten. Om de stengels en sigaren vervolgens te verwerken tot een duurzaam en 100% circulair isolatiemateriaal.

Bij circulair bouwen past een zoektocht naar materialen die een zo klein mogelijke milieu-impact hebben of zelfs een bijdrage kunnen leveren aan het milieu. Zeker op het gebied van isolatiemateriaal bleek daarbij nog veel winst te behalen, omdat de huidige (fossiele) materialen piepschuim en steenwol niet oneindig hergebruikt kunnen worden. De oeverplant lisdodde heeft van nature een isolerende werking door de kleine luchtkamertjes in de steel. De pluizige bloem zorgt voor structuur. De plant is daarnaast goed voor de

biodiversiteit – de plant trekt vogels en insecten aan – én gaat bodemdaling, en dus CO₂-uitstoot, tegen. Met het verbouwen van lisdodde in de buurt wordt dus actief bijgedragen aan de energietransitie en het milieu.

Optimale werking

In speciale klimaatkamers op de innovatiecampus Bowinn in Dokkum is gevarieerd met de hoeveelheid, grootte en verhouding van stengel en sigaar om een optimale werking te behalen. De plant is met succes getest op schimmel- en vochtbestendigheid en er is een oplossing gevonden om inzakken te voorkomen. Er wordt nog gewerkt aan een natuurvriendelijke manier om de brandveiligheid te verbeteren. Bijvoorbeeld met chitosan, een stof die wordt gewonnen uit pelafval van de garnalenindustrie. En dan komt het straks nog aan op de juiste timing van het oogsten: dat moet als het wat kouder is, zodat de planten geen larfjes en vliegjes bevatten. Na het oogsten worden de stengels en sigaren tot balen gevormd en gedroogd. Met buitenlucht en

wellicht zelfs met restwarmte. Binnenkort staat er een mock-up van de eerste gevel met lisdodde-isolatie bij Dijkstra Draisma, om het materiaal aan nog meer praktijktesten te kunnen onderwerpen.

Tien hectare grond

Voor de eigen oogst is alles in voorbereiding. Dijkstra Draisma heeft van een boer nabij Dokkum tien hectare grond gekocht, waar begin 2021 de eerste planten de bodem ingaan. Van elke hectare kunnen acht tot tien woningen worden geïsoleerd. Het doel is om binnen twee jaar zo'n honderd woningen te voorzien van lisdodde als isolatiemateriaal. Niet alleen een nobel streven, maar mogelijk ook financieel interessant. De prijs komt aardig in de buurt van de kosten van cellulose; isolatiemateriaal op basis van hergebruikt papier. Zeker als je de milieuwinst meeneemt in de berekening. Die tien hectare scheelt al 200 ton aan CO₂ dankzij niet-inzakkend veen.

Bij de ontwikkeling van lisdodde als isolatiemateriaal werkt Dijkstra Draisma samen met vele partners van Better Wetter: een project om te komen tot een beter, gezonder en duurzamer watersysteem in het veenweidegebied in Noordoost Friesland. Ondertussen is er vanuit nog meer (natuur)organisaties en boeren met veel enthousiasme gereageerd op de plannen. En zo transformeert een bijna-vergeten plant tot een multifunctionele toekomsttopper! ■

Scan de code voor nog meer lisdodde-lof.

WINNAAR COBOUW50 AWARD

Tijdens een liveshow op woensdag 11 november ontving Bouwgroep Dijkstra Draisma de Cobouw50 Award voor best presterende bouwonderneming van het jaar. Biense Dijkstra kreeg de bijbehorende bokaal overhandigd van Cobouw-hoofdredacteur Eric Verweij en Bas Weber, hoofd van de sectorgroep bouw van PwC. Dijkstra Draisma bleef met een score van 56,45, een beoordeling van de financiële performance en soliditeit over de afgelopen drie jaar, de twee andere kanshebbers, Coen Hagedoorn Bouwgroep (55,30 punten) en HSB (53,44 punten), nipt voor. Het is voor het eerst dat Dijkstra Draisma de Cobouw50 Award wint. Het bedrijf eindigde in 2018 als tweede en in 2019 als vijfde. Cobouw en accountants- en adviesbureau PwC zetten sinds 2008 jaarlijks de vijftig grootste bouwbedrijven van Nederland op een rij. Bij de beoordeling van deze ondernemingen wordt onder andere gekeken naar zaken als winstgevendheid, kaspositie, benutte leencapaciteit en solvabiliteit.

“Innoveren komt vanuit onze intrinsieke motivatie en is een belangrijk onderdeel van onze bedrijfsvoering geworden. Dat dit niet ten koste gaat van een gezonde financiële performance en soliditeit wordt bevestigd met deze prachtige award.”

BIENSE DIJKSTRA NA HET WINNEN
VAN DE COBOUW50 AWARD

VERDUURZAMEN MET OVERGAVE

Je kunt er uren over praten: het verduurzamen van woningen, de wisselende prestaties van warmtepompen, de Nederlandse verslaving aan aardgas. En dat dóen innovator Folkert Linnemans en productontwikkelaar Wietse de Vries dan ook. Op de terugweg naar huis bellen ze elkaar nog regelmatig om de bevindingen van de dag met elkaar te delen.

De energietransitie is een lange weg, maar onder meer Folkert Linnemans en Wietse de Vries hebben zich er bij Bouwgroep Dijkstra Draisma vol overgave op gestort. Ze houden zich dagelijks bezig met het bedenken, ontwikkelen en monitoren van innovaties op het gebied van aardgasloos en circulair bouwen. Linnemans: "De uitdaging is om innovaties betaalbaar, schaalbaar en toepasbaar te maken. In de meeste gevallen worden huizen nu nog gezien als een maatpak, maar net als bij kleding is dat te duur. Dus waar en hoe kun je standaardiseren? En hoe kun je eenvoudig beslissen waarin je moet investeren? Als je een huis nog tientallen jaren wilt verhuren, is het vervangen van een gevel de moeite waard. Anders is het verstandiger om bijvoorbeeld puur de kozijnen te vervangen tegen warmteverlies. Los van het beoordelen van de investering, moet je ook kijken naar het geheel." De Vries beaamt dit laatste: "Goedbedoelde initiatieven botsen soms met elkaar. Idealiter sluit je aan op de energiedrager bij jou in de buurt. Er gebeurt al veel: wijk met warmtepompen, warmtenetten, groen gas, alles op dezelfde postzegel. Bij Dijkstra Draisma richten we ons op de projecten waarbij we meerdere onderdelen ineens aanpakken en we grote slagen kunnen maken. Zoals bij een wijkaanpak in samenwerking met woningcorporaties."

Kaf van koren

Volgens Linnemans is de energietransitie mede lastig omdat we in Nederland zo gewend zijn aan en ingericht zijn op aardgas. "In andere landen worden andere bronnen ingezet, zoals aardwarmte in IJsland, waterkracht in Noorwegen en kernenergie in Frankrijk. In Denemarken gebruiken ze een combinatie van bronnen sinds hun energiepositie in 1980 een knauw kreeg. In ons land gaat aardgas er in 2050 uit, maar hoe krijg je mensen mee? Particulieren krijgen heel verschillende adviezen, hoe scheiden ze het kaf van het koren? En wie gaat het betalen? In samenwerking met corporaties kun je in volume werken, een trackrecord opbouwen." De Vries: "De ambities vragen om ingrijpende maatregelen. Met nieuwbouw is dat het makkelijkste te realiseren. Wij gaan daarin ver. We bouwen extreem luchtdicht, op passiefhuisniveau. En onze Droogstapelwoning is vijf keer beter dan in de nieuwe BENG-regelgeving wordt geëist. De stappen in de regelgeving gaan wat mij betreft ook niet snel genoeg. Soms voelen we ons een roepende in de woestijn."

Corona-klusvakantie

Door jarenlange lijntjes, de drive bij Dijkstra Draisma en het in 2018 aanschuiven bij de Klimaattafel Gebouwde omgeving, zit de organisatie bovenop de ontwikkelingen. De Vries: "Je moet een beetje gek zijn om alles bij te willen blijven, maar we doen ons best en delen resultaten en kansen met beleidsmakers. Daarbij zijn we zo pragmatisch mogelijk: hoe kunnen we nu al de innovaties zo goed mogelijk toepassen in projecten." In tijden van corona is het lastiger om kennis te delen. Gesprekken zijn amper live, congressen gaan niet door. De normale papieren kennisdelaars en praatjes op een podium moeten dus worden aangevuld. Maar corona levert óók wat op. De Vries: "Nederlanders zijn in 2020 massaal in een klusvakantie beland, waarbij er veel aandacht was voor duurzaamheid." Ondanks alle uitdagingen lijkt de tijd rijp voor een definitieve transitie. Vol gas vooruit! ■

Scan de QR-code om naar onze innovatiepagina te gaan.

ELKIEN

Al enige jaren zijn wij ketenpartner van Elkien en maken wij samen met de corporatie haar woningbezit toekomstbestendig. Honderden woningen en appartementen zijn verduurzaamd en voorzagen we van collectieve warmtesystemen, nieuwe badkamers en keukens. Dit gaat in de komende jaren door. Op de planning staan onder andere: 270 woningen aan de Julianalaan, 258 woningen aan de Canadezenlaan en 98 woningen aan de Raaigras, Zwenkgras en Wiedeflora in Leeuwarden. Voor Elkien verzorgen we het hele traject van advies, opname, bewonerscommunicatie en uitvoering. Doordat we naar 'Total Cost of Ownership' kijken, gaan we efficiënt te werk en voorkomen we spijmaatregelen en desinvesteringen op korte termijn.

WOONTIJ

Op Texel zijn we voor woningcorporatie Woontij gestart met een grootschalig verduurzamings-traject. In totaal worden 335 woningen, verspreid over het hele eiland, 'vergroend'. Met het verduurzamen van de woningen in Den Burg, De Koog, De Cocksdorp, Oosterend, De Waal, Oudeschild, Den Hoorn en Julianadorp, maakt Woontij haar sociale huurwoningen op Texel vóór 2050 CO₂-neutraal.

WOLD & WAARD

In 2019 nodigde Wold & Waard vier aannemers uit om als pilot een aantal woningen te verduurzamen naar nul-op-de-meterwoningen. Voor het aan ons toegewezen blok van 13 woningen in Grootegast, voerden we het gehele proces van bewonerscommunicatie, opnames, advies en uitvoering uit. Uiteindelijk werd ons werk als zeer goed beoordeeld en werden wij geselecteerd als ketenpartner van Wold & Waard om haar woningbezit te verduurzamen. Op dit moment werken we aan zeven projecten om honderden woningen in de omgeving van Marum en Grootegast te verduurzamen.

WOONFRIESLAND

Woningcorporatie WoonFriesland zet ook in 2020/2021 fors in op de verbetering en verduurzaming van haar woningen. Aan de Amelandsdwingel in Leeuwarden transformeerden we bestaande zorgappartementen naar 17 reguliere appartementen. In de Vrijheidswijk verduurzamen wij op dit moment 96 appartementen. De woningen aan de Invasiestraat, de Victoriestraat en de Droppingstraat worden moderner en energiezuiniger. Een unieke pilot, waarbij op loopafstand van de wijk 20 woningen zijn ingericht als tijdelijk onderkomen. De bewoners hoeven alleen hun persoonlijke spullen mee te nemen en keren na de werkzaamheden terug in hun eigen verbeterde woning.

LEFIER

Woningcorporatie Lefier renoveert de komende jaren minimaal 5.000 van haar woningen naar energielabel A. Bouwgroep Dijkstra Draisma is als een van vier partners geselecteerd om 1.250 woningen te verduurzamen. Met een vast team van medewerkers en samenwerkingspartners gaan we de woningen in de stad Groningen verduurzamen. Doordat we met vaste ketenpartners samenwerken, leren we van elkaar. De eerste projecten in Groningen zijn in onderzoek, te beginnen met 96 karakteristieke portieketagewoningen aan de Noorderbinnensingel en aansluitend twee complexen van 47 woningen en 144 appartementen in de Korrewegwijk.

THÚS WONEN

In de wijk It Fûgellân in Dokkum hebben wij voor woningcorporatie Thús Wonen groot onderhoud gepleegd aan diverse woningen. De werkzaamheden bestonden uit het vernieuwen van badkamers, keukens en toiletten en het verbeteren van het installatiewerk. Komend jaar gaan we verder met de volgende fase woningen. Ook onderzoeken we samen met Thús Wonen hoe we de woningen energetisch kunnen verbeteren, om deze in de toekomst aardgasloos te maken.

Droogstapelwoningen op Vlieland

“EIGENLIJK IDEAAL VOOR OP EEN EILAND”

Op Vlieland is de spoeling dun wat betreft betaalbare huur- en koopwoningen. Er waren dan ook heel wat gegadigden voor de Droogstapelwoningen, ook wel DSS-woningen genoemd, die Dijkstra Draisma daar recent bouwde. WoonFriesland was de opdrachtgever, maar er werd nauw samengewerkt met de gemeente die “in dezelfde batch” van 19 huurwoningen ook zes koopwoningen liet realiseren.

HENNO NIEUWENHUIS

Henno Nieuwenhuis, senior beleidsmedewerker van de gemeente Vlieland: “WoonFriesland was – met een kader van de raad in de hand – initiatiefnemer voor de huurwoningen die aan de rand van het dorp Oost-Vlieland zijn gerealiseerd. Omdat er zo’n grote behoefte is aan koopwoningen voor starters, wilden we daarvan ook een aantal laten bouwen in dezelfde straten. Twee verschillende aannemers op dezelfde plek was ongewenst, dus besloten we mee te gaan in dezelfde batch van Droogstapelwoningen door Dijkstra Draisma.” Die keuze was voor de gemeente dus min of meer toevallig, al stond all-electric zeker op de eisenlijst. Nieuwenhuis: “Ik kende het principe wel, maar het was wel de eerste keer dat ik van zo dichtbij de droogstapelbouw meemaakte. Heel plezierig dat de bouwtijd korter was en minder overlast gaf. Niet alleen was de bouwplaats veel schoner dan normaal, ook waren er veel minder verkeersbewegingen. Eigenlijk ideaal voor op een eiland.” Bij het uiterlijk van de woningen was de gemeente nauw betrokken: “We hebben de kleur van de gevelstenen laten aansluiten bij de locatie. Aan de ene kant staan de huizen vlakbij het beschermde dorpsgezicht. Daar zijn bijpassende donkerrode stenen gebruikt. De andere kant grenst aan de duinen. Dus daar zie je een zandkleurige steen.”

Voor het toewijzen van de koopwoningen waren vooraf criteria opgesteld. Het moesten economisch aan het eiland gebonden gezinnen zijn en liefst starters op de woningmarkt. Na een stapsgewijze check van alle criteria bleven er van de negentien gegadigden nog negen over. “We hebben toen een notaris laten loten, waarbij iedereen aanwezig was. Het was heel transparant en dat werd erg gewaardeerd.” De ‘uitverkorenen’ konden vervolgens zelf nog hun keukens kiezen en waren toch minder dan 2,5 ton kwijt voor het huis en de grond samen. “Het ging om hele nette bedragen, daar vind je hier normaal geen aanbod voor. Ze hebben ook het beding gekregen dat ze hun huis niet na een jaar met grote winst mogen verkopen. De woningen moeten beschikbaar blijven voor dezelfde groep.”

Ook de huurwoningen gingen als zoete broodjes over de toonbank. “Toevallig zijn er drie collega’s van me terecht gekomen in een huurwoning. Ik zie met videocalls dus regelmatig de binnenkant!” ■

ROBERT EN SABINE

Robert en Sabine behoren tot de gelukkige kopers van een DSS-woning. Eind maart 2020 namen ze de sleutel in ontvangst. Sabine: “We zijn zo happy! Hiervoor hebben we een jaar gehuurd. We hebben dezelfde meubels in dit nieuwe huis en toch voelde dit al heel snel meer als ‘thuis’. Zo licht en toch zo knus. En waar we ook zo blij van worden zijn de hoge plafonds. Het voelt alsof je een villa hebt.” Een duurzame villa nog wel, met nieuwe systemen. Robert: “Dat vonden we in het begin wel erg wennen. Vooral de warmtepomp vonden we lastig te begrijpen. Geertje Stoker (bewonersconsulente bij Bouwgroep Dijkstra Draisma) heeft toen geregeld dat er iemand naar Vlieland kwam om de technische installaties uit te leggen.” Sabine vult aan: “Ik merk dat ik wekelijks in de app van de zonnepanelen kijk. Het is bijna een nieuwe ‘way of life’ geworden.”

De ontwikkeling van het Droogstapelsysteem door de jaren heen.

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
>>	>>	>>	Continue ontwikkeling product, samen met ketenpartners			>>
Opdrachtgevers grondgebonden DSS-woningen sinds 2018: Elkien, Lyaemer Wonen, Accolade, WoonFriesland en Lefier						
Start Scrumteam ontwikkeling van de ‘parametrische woning’.	Realisatie van 15 woningen aan de Hoogevoort in Castricum met daarin de eerste DSS-componenten. (opdrachtgever: Kennemer Wonen)	Officiële opening gevelfabriek DDProductie, inclusief metselrobot, bij het kantoor van Dijkstra Draisma aan de Bocksmeulen in Dokkum.	Realisatie eerste volledige DSS-woningen in de Oost-Indische wijk in Leeuwarden, de Lemstervaart in Lemmer en de Wederik in Heerenveen. (opdrachtgevers: Elkien, Lyaemer Wonen en Accolade)	Uitbreiden woningtypes DSS laagbouw en doorkijk naar DSS gestapelde nieuwbouw (hoogbouw). Realisatie eerste projecten met DSS-gevelcomponenten in gestapelde nieuwbouw.	Meer dan 600 woningen gerealiseerd met het Droogstapelsysteem.	Realisatie van het eerste volledige DSS gestapelde nieuwbouwproject in Burgum. (opdrachtgever: WoonFriesland)

BIOBIZZ HUB PAQUES, BALK

Op het terrein van Paques in Balk realiseren wij in opdracht van Paques BV een BioBizzHub: een proeftuin om 'innovators' te ondersteunen bij het opschalen en naar de markt brengen van innovaties op het gebied van biobased watertechnologie. Om de proeftuin te kunnen realiseren wordt een deel van de bestaande fabriekshallen van Paques verbouwd tot moderne kantoor- en vergaderruimten, een laboratorium, een onderzoeksruimte en een ontmoetingsplein.

- OPDRACHTGEVER: PAQUES TECHNOLOGY B.V.
- ARCHITECT: GEAR ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: AUGUSTUS 2020 - DECEMBER 2020

AMBULANCEPOST KIJLSTRA, NES (AMELAND)

Voor opdrachtgever Kijlstra Ambulancezorg bouwen wij op Ameland een nieuwe ambulancepost. De post biedt ruimte aan vier voertuigen, waarvan twee voor grootschalige geneeskundige bijstand (GGB). Op de bovenverdieping komen twee speciale wadden-appartementen in verband met de 24-uurs beschikbaarheid van de ambulancemedewerkers. Er wordt duurzaam gebouwd en er is rekening gehouden met de specifieke omstandigheden aan de Waddenkust. Zo zal de post 's nachts niet permanent verlicht zijn.

- OPDRACHTGEVER: KIJLSTRA AMBULANCEZORG
- ARCHITECT: ARTEC BOUWKUNDIGE ONTWERP & ADVIES
- START BOUW - OPLEVERING: JULI 2020 - DECEMBER 2020

BEDRIJFSPAND ITBB, ZWOLLE

In opdracht van ITBB hebben wij hun nieuwe bedrijfspand in Zwolle gebouwd. Het gebouw heeft een oppervlakte van 2.262 m², bestaat uit een bedrijfshal en kantoorruimte en is volledig energieneutraal.

- OPDRACHTGEVER: ITBB ZWOLLE
- ARCHITECT: ONTWERPBUREAU DE ZWARTE HOND
- START BOUW - OPLEVERING: MAART 2020 - OKTOBER 2020

KANTOOR EN BEDRIJFHAL FABER AUDIOVISUALS, SINT ANNAPAROCHE

Voor Faber Audiovisuals hebben wij 6.000 m² aan nieuwe bedrijfsruimten gebouwd. Hiermee is het huidige onderkomen twee keer zo groot geworden. Door het aanleggen van zes nieuwe loading docks zijn de logistiek en routing voor transport verbeterd. In het nieuwe pand is de gasaansluiting vervangen door lucht-water warmtepompen. Ook is het pand geschikt gemaakt voor de toekomstige 1.000 zonnepanelen.

- OPDRACHTGEVER: FABER AUDIOVISUALS BV
- ARCHITECT: EIGEN ONTWERP OPDRACHTGEVER
- START BOUW - OPLEVERING: SEPTEMBER 2019 - APRIL 2020

WERK-LEERBEDRIJF NEF, DOKKUM

Een accommodatie die specifiek is afgestemd op zowel het productieproces als de werknemers. Dat is wat we voor werk- en leerbedrijf Noardeast-Fryslân (NEF) realiseren op industrieterrein Betterwird in Dokkum. NEF biedt mensen met een afstand tot werk de ondersteuning die ze nodig hebben om te kunnen participeren in de arbeidsmarkt. Door de nieuwbouw krijgt het bedrijf veel meer ruimte. Naast 6.750 m² aan bedrijfshallen realiseren we nog eens 1.250 m² aan kantoorruimte. Het dak wordt voorzien van circa 1.500 zonnepanelen die energie opwekken voor onder meer verlichting en verwarming.

- OPDRACHTGEVER: NEF DOKKUM
- ARCHITECT: TWA ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: AUGUSTUS 2020 - MEI 2021

INNOVATIECENTRUM CHEMIE & ENGINEERING TRIADE, GRONINGEN

Het Innovatiecentrum Chemie en Engineering wordt een plek waar ruimte is voor groei en samenwerking en waar faciliteiten zoals laboratoria en onderzoekscentra beschikbaar zijn. Het gebouw is gasloos en uiterst duurzaam van opzet. Dit komt mede door de inzet van luchtwarmtepompen, PV-panelen en een hoogwaardige klimaatschil.

- OPDRACHTGEVER: INNOVATIECENTRUM CHEMIE & ENGINEERING BV (ONDERDEEL VAN TRIADE GRONINGEN)
- ARCHITECT: CODEX ARCHITECTUURSTUDIO
- START BOUW - OPLEVERING: OKTOBER 2020 - NOVEMBER 2021

WONINGBOUWPROJECTEN

EEN GREEP UIT ONZE NIEUWBOUWPROJECTEN
VOOR WONINGCORPORATIES

1	31 appartementen, Leeuwarden voor Elkien	10	233 woningen (aardbevingbestendig), Appingedam voor Marenland
2	44 appartementen, Alkmaar voor Woonwaard	11	93 appartementen, Amsterdam-Noord voor Rochdale
3	42 appartementen, Lelystad voor Centrada	12	16 woningen, Joure voor Accolade
4	92 woningen en appartementen, Harlingen voor De Bouwvereniging	13	25 Droogstapelwoningen, Oost-Vlieland voor WoonFriesland
5	20 woningen, Lemmer voor Lyaemer	14	12 Droogstapelwoningen, Harkema voor WoonFriesland
6	84 appartementen, Leeuwarden voor Elkien	15	4 Droogstapelwoningen, Britsum voor WoonFriesland
7	136 appartementen, Groningen voor Lefier	16	13 woningen (aardbevingbestendig) Middelstum voor Marenland
8	64 appartementen, Alkmaar voor Woonwaard	17	116 appartementen, Amsterdam voor Stadsgeenoot
9	10 woningen (aardbevingbestendig), 't Zandt voor Marenland	18	33 appartementen, Lelystad voor Centrada

Burgemeester Aat de Jonge zwembad

DUURZAAM ZWEMMEN IN DRONTEN

Een echte zwemmer is Ton van Amerongen, wethouder in Dronten, niet. Maar blij met het nieuwe zwembad is hij zeker. Ontroerd zelfs enigszins. Werkvoorbereider Sjouke Venema is wel een ware waterrat: hij deed met de architect voorafgaand aan de oplevering een vrolijk bommetje in het prachtig ontworpen, all-electric zwembad.

De kinderen van wethouder Ton van Amerongen haalden allemaal hun zwemdiploma's in Overboord, het oude zwembad in Dronten. "Overboord was ondertussen zo'n dertig, veertig jaar oud. Er ontstond teveel onderhoud en het gebouw was niet toekomstbestendig. Vervangen dus. Gelukkig was er wel wat geld voor een nieuw zwembad. Toen kwam de vraag: wordt het – overdreven gezegd – een megalomaan bad met veel spelelementen of een simpel instructiebad? We zijn er tussenin gaan zitten." Sjouke Venema van Dijkstra Draisma vindt de combinatie van wedstrijd- en instructiebad slim: "Ik ben zelf een zwemmer en houd van een bad zonder toeters en bellen." Hij beaamt dat het oude toe was aan vervanging: "Ik zie veel gedateerde baden die flinke kosten geven. Daarom is het slim dat de gemeente Dronten heeft gekozen voor nieuwbouw mét onderhoud."

Nek-aan-nek-race

De gemeente Dronten koos inderdaad niet alleen voor Design & Build, maar ook voor Maintain: het direct aanbesteden van exploitatie en onderhoud voor dertig jaar. Er was een uitgebreid programma van eisen opgesteld. Van Amerongen: "Hierin hadden we in de eerste plaats de wensen van de gebruikers meegenomen: de watersportvereniging, de zwemvereniging en de gehandicaptenzwemvereniging. Andere eisen waren er op het gebied van toegankelijkheid, duurzaamheid en het zoveel mogelijk werken met plaatselijke onderaannemers. Bij de bouw moesten verder waar mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt worden ingezet en het overdekte zwembad moest voorbereid zijn op een recreatieve buiten." Dijkstra Draisma schreef in als team met de in zwembaden gespecialiseerde architect VenhoevenCS en de in de exploitatie bedreven partij Optisport. Venema: "Het was bij de inschrijving een nek-aan-nek race, maar we scoorden op ontwerp, functionaliteit en het thema energie."

Een gasloos zwembad – per definitie geen energiezuinig gebouw – is een hele klus. We gaven een ambitieuzere GPR-score – het prestatie-instrument wat duurzaam bouwen meetbaar maakt – af dan gevraagd. En maken dat in de praktijk met de luchtwarmtepomp en zonnepanelen meer dan waar!"

Tegel voor tegel

Bij Design & Build heeft de bouwer in principe 'vrij spel', maar in de praktijk keek de gemeente graag mee over de schouder van het bouwteam. "Het is beter als je samen optrekt", vertelt Venema. "De gemeente was daardoor op de hoogte van de keuzes en kreeg inspraak bij het kleurgebruik. Ook exploitant Optisport hebben we betrokken. Bijvoorbeeld bij de keuze van de tegels. Zij moeten het immers kunnen onderhouden." De bouw verliep heel soepel en de samenwerking met de architect was "ontzettend leuk, omdat er een goede uitwisseling was en veel wederzijds respect." Essentieel was de rol van de gespecialiseerde tegelzetter: "Hij was de rode draad in de planning. Het is intensief en precies werk, dat we gelukkig vooraf juist hadden ingeschat."

Natuurlijke materialen

De week voor de officiële opening vond de oplevering plaats met het college en het bouwteam. De wethouder gaf Dijkstra Draisma een pluim voor de oplevering binnen deadline en budget. De Bouwgroep gaf op zijn beurt de gemeente een cheque voor het inrichten van de buitenruimte. Van Amerongen: "Toen ik daar zo stond en al die gebruikte natuurlijke materialen zag, was ik – zoon van een houthandelaar – gewoon ontroerd." Ook Venema kijkt heel tevreden terug: "Echt, ik zou een zwembad zo wéér doen!" ■

SJOUKE VENEMA EN TON VAN AMERONGEN

STADHUIS GEMEENTE SÚDWEST-FRYSLÂN, SNEEK

De gemeente Súdwest-Fryslân is weer een duurzaam rijksmonument rijker. Door onder andere de isolatie flink te verbeteren hebben we het stadhuis aan de Marktstraat 7, 9 en 11 gasloos kunnen maken. Om de conditie van de trouwzaal optimaal te houden is deze voorzien van een luchtbehandelingsysteem en elektrisch bedienbare shutters. Een inspirerend voorbeeld van hoe kan worden omgegaan met monumentaal maatschappelijk vastgoed.

- OPDRACHTGEVER: GEMEENTE SÚDWEST-FRYSLÂN
- START BOUW - OPLEVERING: NOVEMBER 2019 - JUNI 2020

BROUWERIJ BONIFATIUS 754, DOKKUM

Voor Bierbrouwerij Bonifatius in Dokkum verdiepen en restaureren wij de bestaande kelder. Het huidige souterrain wordt uitgegraven om er een nieuwe betonnen kelderbak in te kunnen maken. De estrikken (oude plavuizen) worden uitgenomen en teruggelegd op de nieuwe kelderbodem. Bij de brouwerij plaatsen we ook een replica van een historische putstoel (bierpaal).

- OPDRACHTGEVER: STICHTING DOCKUMER BIERGILDE
- ARCHITECT: ADEMA ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: OKTOBER 2020 - DECEMBER 2020

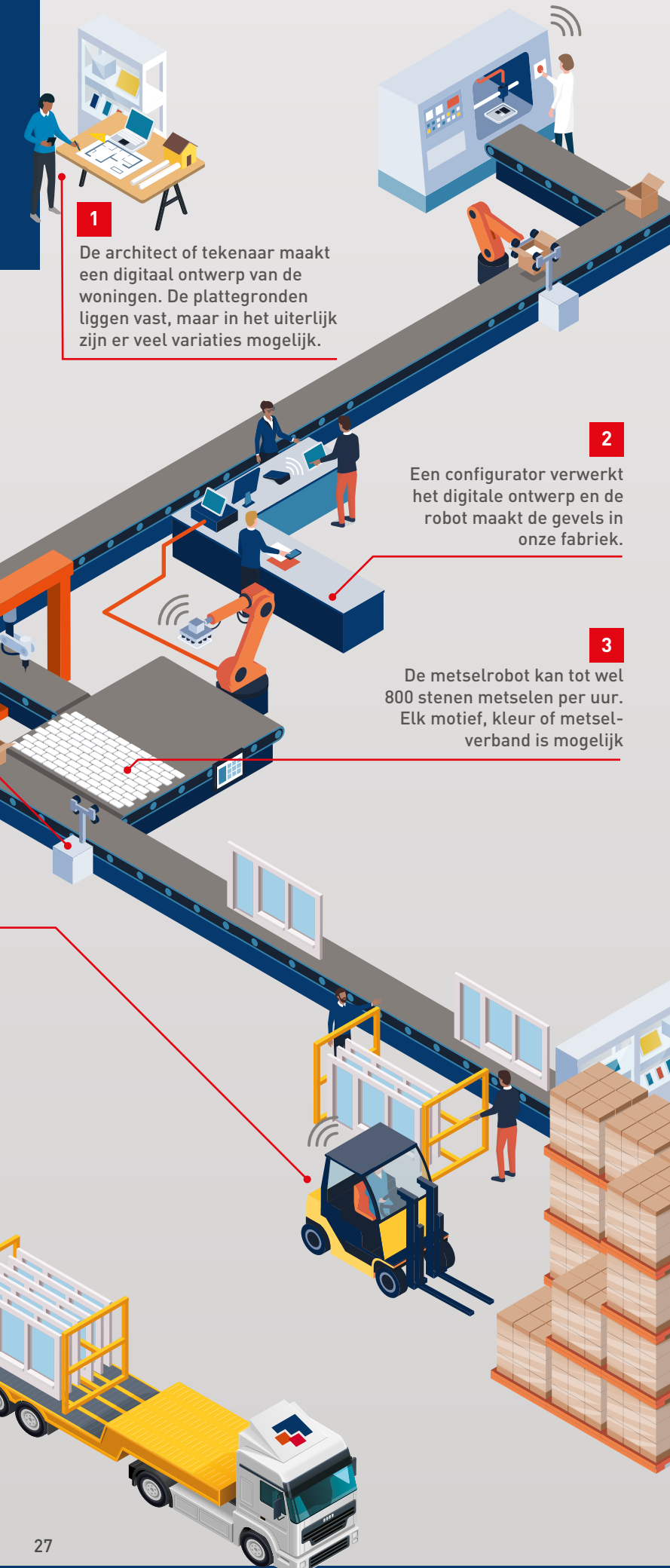
RIJKSMONUMENTALE 19^e EEUWSE WONING, LOPPERSUM

In Loppersum hebben we een rijksmonumentale rentenierswoning aardbevingsbestendig gemaakt. De woning met aangebouwd koetshuis is van binnenuit versterkt en aan de achterzijde is een nieuwe aanbouw gerealiseerd.

- OPDRACHTGEVER: PARTICULIER
- ARCHITECT: ADEMA ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: MAART 2020 - OKTOBER 2020

Automatisering fabriek Dijkstra Draisma

1 De architect of tekenaar maakt een digitaal ontwerp van de woningen. De plattegronden liggen vast, maar in het uiterlijk zijn er veel variaties mogelijk.

2 Een configurator verwerkt het digitale ontwerp en de robot maakt de gevels in onze fabriek.

3 De metselrobot kan tot wel 800 stenen metselen per uur. Elk motief, kleur of metselverband is mogelijk.

4 Alle elementen die we maken in de fabriek krijgen een unieke code. Zo kunnen we altijd herleiden welke materialen er zijn gebruikt. Dit helpt bij onderhoud en kwaliteitscontroles.

5 Door de unieke code zijn alle elementen traceerbaar. We weten precies welke materialen op voorraad zijn. Het bestellen en afboeken is hiermee erg efficiënt en automatisch geregeld.

6 De onderdelen die wij in de fabriek maken zijn nu klaar voor vertrek richting de bouwplaats. Onze Droogstapelwoningen worden hier met maar 33 hijsbewegingen in elkaar gezet. Het kost ons minder dan een dag om een woning te bouwen.

Efficiëntie

Het versturen van bestanden, voor het maken van een gevelement, naar de metselrobot is met het schrijven van de software door onze eigen programmeurs verbluffend verbeterd!

van 30min
naar <1min

Renovatie en aardbevingsbestendig maken Groninger borg

RUST VOOR RUSTHOVEN

In 1686 werd er – dertig jaar na het graven van het Damsterdiep tussen Groningen en Delfzijl – nabij Wirdum een borg gebouwd aan het kanaal. Ruim 300 jaar later staat Borg Rusthoven er nog steeds. En hoewel ‘borg’ Gronings is voor ‘versterkt kasteel’, was een volledig nieuwe aardbevingsbestendige fundering nodig om ook de toekomst zeker te stellen.

De huidige particuliere eigenaren van Borg Rusthoven meldten zich in 2018 bij Nationaal Coördinator Groningen (NCG), de organisatie die werkt aan het versterken van woningen en gebouwen in het aardbevingsgebied. Het pand liep door de matige fundering en grote ramen direct gevaar bij een grote beving. Er kwam een ontwerpteam met daarin naast eigenaar en constructeur A&I Kwant ook Holstein Architecten. Daniel van Huizen, erfgoed specialist bij Holstein: “Wij richten ons op ontwerpen voor monumenten die worden herbestemd, gerestaureerd of uitgebreid met nieuwbouw. Hiernaast zijn we op de hoogte van de laatste ontwikkelingen rondom subsidiemogelijkheden en financieringen.”

DANIEL VAN HUIZEN,
ERFGOEDSPECIALIST
BIJ HOLSTEIN ARCHITECTEN

MINZE VRIES,
VOORMAN RESTAURATIE
BOUWGROEP DIJKSTRA DRAISMA

JAN WILLEM ZUIDEMA,
TEAMLEIDER RESTAURATIE
BOUWGROEP DIJKSTRA DRAISMA

Met het startteam werden de kwaliteiten en mogelijkheden vastgesteld. “Je kijkt wat je absoluut moet behouden en wat mogelijk kan worden gesloopt. We kwamen al snel uit op base isolation, waarbij de constructieve vloer wordt vervangen en op sliders wordt geplaatst. Een fantastische maar kostbare oplossing. Bij zo’n investering zou je elk ander gebouw failliet verklaren. Maar dit geldt niet bij een monument, dat feitelijk oneindig mee moet gaan.”

Kraakpand

Na het kiezen en zorgvuldig doorrekenen van de oplossing, kwamen Bresser als funderingsexpert en Bouwgroep Dijkstra Draisma als restauratie-aannemer aan boord. Voorman Minze Vries: “In juli 2019 begonnen we met het ontmantelen en demonteren van alles van waarde. Zoals oude houten vloeren, luiken, deuren, inbouwkasten en vensterbetimmeringen. We moesten alles labelen, zodat we het na de herfundering weer in elkaar konden puzzelen. Alles ging in een zeecontainer die elders binnen werd opgeslagen. Vervolgens kon het opvijzelen door Bresser gebeuren. Het was de eerste keer dat ik dit zo zag. Het 540.000 kilo tellende pand moest meer dan een meter omhoog!” Na het opvijzelen werden de isolatoren aangebracht en kon de borg weer dalen. “Toen het pand weer op z’n pootjes stond, leek het wel een leeg kraakpand”, vertelt Vries. Alle gemarkeerde onderdelen werden teruggeplaatst. Oude en nieuwe beschadigingen in balken, vloeren en muren werden met nauwkeurig uitgezochte oude materialen hersteld. “Het grootste compliment dat je kunt krijgen bij restauraties is als mensen na afloop je werk niet kunnen zien omdat het oorspronkelijk lijkt.”

Heuse schat

Voor iedereen was dit een uniek project. Van Huizen: “Uniek omdat het om particulier eigendom gaat en het de eerste borg is die, door de relatief bescheiden omvang, ook kón worden aangepakt. Bijzonder ook omdat base isolation niet vaak voorkomt; de tendens is om meer terughoudend te versterken.” Vries: “Dit is wel een kers op de taart in ons vak.” Een heuse schat gaf het project nog meer glans. Bij het slopen van de vloer werd een blikje met briefjes en postzegels gevonden die een timmerman daar in 1896 had verstoppt. Het haalde het Dagblad van het Noorden en RTV Noord. Is het blikje vervangen door een tijdscapsule uit 2020? Vries: “Ik wil eigenlijk nog wel wat achterlaten in de boekenkast die ik op verzoek van de eigenaar heb gemaakt.”

Bouwgroep Dijkstra Draisma is gecertificeerd voor uitvoeren van restauratieprojecten. Door deze certificeringen houden we elkaar scherp en waarborgen we de restauratiekwaliteit. Ook de processen zijn duidelijk: de uitvoeringsrichtlijnen die bij de certificering horen geven onze vakmensen een rugsteun om de juiste keuzes te maken. Voor opdrachtgevers is het een duidelijke herkenning dat Dijkstra Draisma weet hoe zij met erfgoed omgaan.

Wie weet dat de nazaten van de huidige restaurateurs dat dan ooit vinden. Vries draagt in ieder geval bij aan een nieuwe generatie: “Mijn zoon Tjeerd zat ook in het team, heel bijzonder. Je moet er gevoel voor hebben, maar dan is het ook - zoals een timmerman die bij sprong vanuit de nieuwbouw zei - machtig mooi werk!” ■

COMMUNICATIE EN CREATIVITEIT IN CRISISTIJD

Tussenschotten in busjes, bouwhelmen met spatscherm, desinfectiezuilen van plaatafval: direct nadat COVID-19 in maart 2020 zijn intrede deed regende het 'corona-innovaties' bij Dijkstra Draisma. Alhoewel, innovaties? Zo mogen we het van Wibo Douma (van planning en organisatie) niet noemen: "We wiene gewoan gau klear!"

WIBO DOUMA

Is het Friese nuchterheid of valse bescheidenheid? Hoe dan ook, de Bouwgroep ging snel en slim om met de situatie. Douma: "Corona voelde eerst nog ver weg, maar zodra het dichterbij kwam dachten we na over de veiligheid van onze mensen. Voorman Johan Dunnewind kwam met het idee van een scherm in de busjes. Hij had een mooie constructie gemaakt met een doorzichtig zeil en vroeg of dat niet voor iedereen wat was.

Nog voordat supermarkten het gingen inzetten, reden al onze bedrijfsbusjes – en ook die van de meeste onderaannemers – er al mee rond." Het idee werd breed gedeeld, nagevolgd en zelfs opgepikt door de landelijke pers. Zo ging het ook met de 'coronaproof' bouwhelm. "Ik had zitten Googelen naar een helm met scherm", vertelt Douma, "maar die was er niet voor de bouw. Dus dachten we het zelf uit, lieten lokaal een prototype maken en bestelden de nodige exemplaren."

Bereikbaar voor vragen

Ook breder werd er snel geanticipeerd en gereageerd. Anne Tekstra, hoofd HRM: "In maart hadden we al een concept-protocol liggen. Direct na de persconferentie van Rutte op 12 maart scherpten we dat aan en stuurden het naar alle collega's. Ik was bereikbaar voor vragen. En die kwamen er ook. Bijvoorbeeld van een collega met een ernstig zieke dochter. 'Was het nog wel verstandig om naar het werk te gaan?' De dag erna waren we met HRM om 6 uur 's ochtends op kantoor, omdat onze bouwmedewerkers altijd vroeg op pad zijn. Ook toen wisten ze ons te vinden. We hebben direct alle vragen en situaties in een systeem gezet, zodat we er ook later nog op konden terugkomen. Met elke wijziging in het landelijke beleid stuurden we een mail uit. Daarnaast waren we druk met de personeelsplanning. Woningbouwcorporaties zetten renovatie-opdrachten tijdelijk stil, omdat die bij particulieren zijn. De mensen die vrijkwamen werden elders ingezet, bijvoorbeeld bij nieuwbouwprojecten, of namen vakantiedagen op. Er was steeds goed overleg, we deden het echt samen. In tijden van zorg help je elkaar!"

Afstand lastig

En er ontstonden meer mooie dingen. Er werden desinfectiezuilen van restplaten uit de fabriek in Dokkum gemaakt. Overal in de organisatie werd ontdekt dat je Teams vaak prima kunt inzetten voor overleg en dat dat veel reizen scheelt. Een deel van de opleidingen gaat nu via e-learning. Tekstra: "Het met BHV oefenen van beademen kan nu toch niet". Maar beide mannen geven aan dat écht contact belangrijk blijft. "Bij troost of steun blijft afstand lastig", aldus Tekstra. En Douma kan niet wachten tot hij mensen "weer gewoon een hand kan geven". Voorlopig houden ze het echter nog maar even op het stevig omarmen van de maatregelen. ■

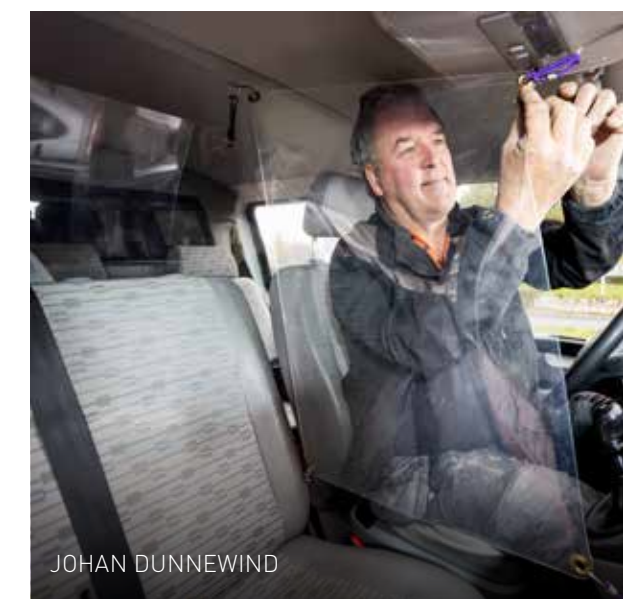

"Voor de bouw was nog geen coronaproof bouwhelm. Dus dachten we deze zelf uit en lieten een prototype maken."

WIBO DOUMA, BOUW GROEP DIJKSTRA DRAISMA

ANNE TEKSTRA

JOHAN DUNNEWIND

JOEKE VELLEMA
MAKER DESINFECTIEZUILEN

58 APPARTEMENTEN DE VESTE, HOOGEZAND

In Hoogezand bouwden we deze gasloze, aardbevingsbestendige woontoren met 58 tweekamerappartementen. De nieuwe locatie biedt plek voor ouderen met een indicatie voor lichte tot intensieve zorg. Wooncomfort staat voorop in de Veste. Het complex is duurzaam gebouwd en alle appartementen hebben een eigen terras of balkon met schuifpui.

- OPDRACHTGEVER: STICHTING ZINN
- ARCHITECT: TEAM 4 ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: APRIL 2019 - JULI 2020

24 ZORGAPPARTEMENTEN, IJSSELMUIDEN

De nieuwbouw aan het Kerkepad in IJsselmuideren bestaat uit een woongebouw met 24 groepszorgwoningen, inclusief nevenfuncties zoals bijvoorbeeld logiesfunctie en kantoren. In de groepszorgwoningen worden mensen met een breed spectrum aan beperkingen gehuisvest.

- OPDRACHTGEVER: PHILADELPHIA ZORG
- ARCHITECT: WIJBENGA TROMP ARCHITECTEN EN ADVISEURS
- START BOUW - OPLEVERING: MAART 2020 - DECEMBER 2020

49 STUDIO'S FRANEKER

Deze 49 studio's inclusief ondersteunende ruimtes en terreininrichting bouwden we voor GGZ Friesland. De studio's zijn all-electric en worden verwarmd middels infraroodpanelen. De bewoners kunnen hiermee individueel de temperatuur in de studio regelen. De complete buitengevel van het woonzorgcomplex is bekleed met kunstriet. Hierdoor blijven de studio's koel in de zomer en aangenaam warm in de winter.

- OPDRACHTGEVER: GGZ FRIESLAND
- ARCHITECT: ADEMA ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: AUGUSTUS 2019 - MEI 2020

18 APPARTEMENTEN NIJ WALPERT, WOMMELS

Het voormalige gemeentehuis in Wommels is verbouwd tot een appartementencomplex voor senioren. We hebben in totaal 18 appartementen en een 'dorpskamer' voor ontmoeting en welzijnsactiviteiten gerealiseerd. De appartementen variëren in grootte. Het merendeel van de appartementen heeft twee slaapkamers, enkele appartementen hebben één slaapkamer. Hiermee biedt de opdrachtgever samen met zorgorganisatie Patyna een veilige woonvorm aan ouderen in de regio.

- OPDRACHTGEVER: QUATRO PAQUES VASTGOED
- ARCHITECT: PENTA ARCHITECTEN BNA
- START BOUW - OPLEVERING: MAART 2020 - NOVEMBER 2020

24 ZORGAPPARTEMENTEN DE TJASKERHIEM, BUITENPOST

Op een prachtige locatie aan het Molenerf in Buitenpost realiseerden wij de nieuwbouw van zorgaccommodatie De Tjaskerhiem. Het nieuwe zorgcomplex telt 24 appartementen en biedt een woonplek voor kwetsbare mensen. De bewoners, waaronder een aantal met een verstandelijke beperking, kunnen in De Tjaskerhiem op een ongedwongen manier toch zelfstandig wonen en deel uitmaken van de samenleving.

- OPDRACHTGEVER: ZORGGROEP ALLIADE
- ARCHITECT: TWA ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: APRIL 2020 - NOVEMBER 2020

BOSWIJK, VLIELAND

De Boswijk wordt volledig aangepakt om voorzieningen voor ouderen te combineren in één woonbuurt. Er wordt in verschillende fases gebouwd aan een zorgvilla, met zeven studio's voor langdurige zorg, 36 seniorenwoningen en een welzijnsgebouw. De gebouwen zijn energieneutraal en worden verwarmd en gekoeld door middel van een collectief warmtepompsysteem.

- OPDRACHTGEVER: GEMEENTE VLIELAND
- ARCHITECT: TWA ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: JUNI 2020 - JULI 2022

Onderhoudsopdracht Habion DE ZORG UIT HANDEN NEMEN

Sinds januari 2020 heeft Dijkstra Draisma het onderhoud in handen van alle woon- en zorgcomplexen van woningcorporatie Habion in Noord-Nederland. Een pool van vier monteurs reist dagelijks langs de ruim 2.500 wooneenheden, voor het oplossen van spoedproblemen en het opvolgen van vele andere verzoeken van bewoners. We spraken onderhoudsman Henk de Jong en bewoner Gerard de Vos over hoe dat in de praktijk gaat.

GERARD DE VOS

Henk de Jong is zo'n drie dagen per week in touw voor Habion: "Er komt van alles voorbij. Van tegel- en metselwerk, het vervangen van sloten en deuren tot het schoonmaken van goten. Ook komen er spoedmeldingen binnen, bijvoorbeeld over lekkages. Eentonig werk is het zeker niet!" De vragen van bewoners komen rechtstreeks – en een enkele keer via een huismeester – binnen bij het Klantcontactcentrum van Dijkstra Draisma. Vanuit daar sturen ze de monteurs op pad. "We komen op veel plaatsen, van Delfzijl tot Epe, en proberen altijd de planning te halen. Mensen zitten toch op je te wachten. Soms kost een verzoek meer tijd dan we hebben ingeschat en maken we een vervolgspraak. Ik probeer aan de hand van de opdrachtbon de juiste materialen mee te nemen. Maar het wordt niet altijd kloppend omschreven door een bewoner, zo kan een loshangend scharnier zomaar een kapotte deurdranger zijn", vertelt De Jong. Soms is het ook gewoon lastig om vooraf de goede spullen mee te nemen, zoals bij het vervangen van tegeltjes. "We weten niet wat er overal is gebruikt en het kan ook zijn dat iets

"Tussen Bouwgroep Dijkstra Draisma en Habion wordt intensief samengewerkt. Kennis en expertise worden gedeeld en processen zijn gezamenlijk ingericht. Er is op alle niveaus transparantie om aan de prestatieafspraken te kunnen voldoen."

DENNIS OEGEMA,
CONTRACTBEHEERDER
BOUWGROEP DIJKSTRA DRAISMA

niet meer leverbaar is. Dan probeer ik het zo netjes mogelijk op te lossen. Ik heb op de tablet wel een lijst van materialen staan waarvoor een norm is opgesteld, zoals spiegels en wc-brillen. Dan kan ik vooraf even langs de Technische Unie." Het werk kent naast de technische en praktische kant nóg een aspect: "Ik voel me soms ook wel een sociaal werker. Vaak hebben mensen hele verhalen en zijn ze blij dat ze even met iemand kunnen praten. Dan krijg je een bakje koffie en hoor je alles over de kinderen of de overleden echtgenoot. Het is in deze coronatijd soms ook wel schrijnend. Dat ze bijvoorbeeld niet bij hun zieke partner kunnen zijn."

Netjes werken

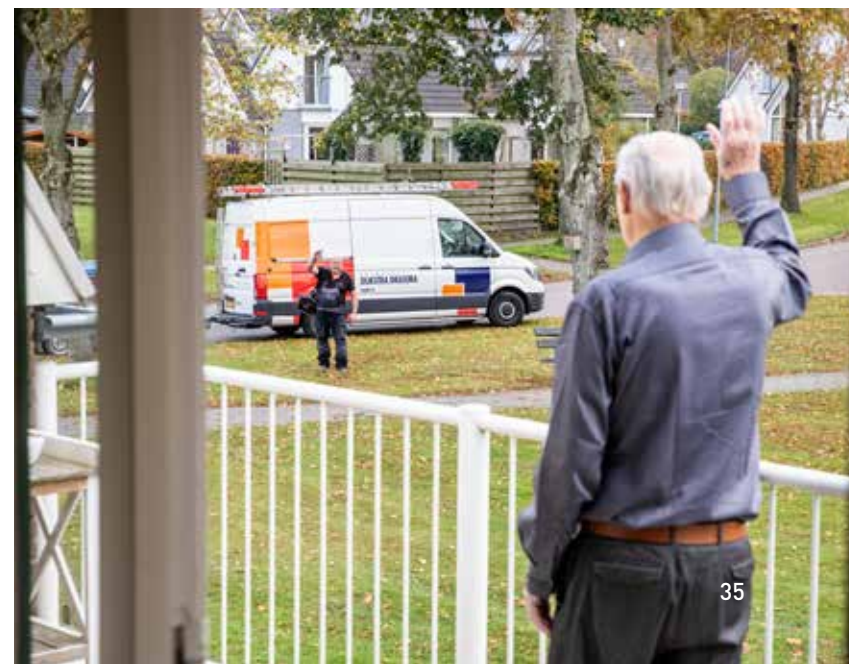
Meneer De Vos (82 jaar) is zo'n bewoner die het wel gezellig vond dat de monteur, in zijn geval René Nadema, langskwam. En dat terwijl de vraag aan Dijkstra Draisma eerst nog was afgezegd. "Ik woon nu ongeveer 3,5 jaar in 't Holthuys in Annen. Daarvoor woonde ik met mijn vrouw in Hoogezand. Maar zij had grote gezondheidsproblemen, zo zag ze bijna

niks meer. Toen zei ik: we moeten zien dat we een aanleunwoning krijgen, anders moet jij straks naar een verzorgingstehuis en worden we gescheiden. Mijn dochter, die hier dichtbij in Gasteren woont, had deze plek gezien en gelukkig konden we er meteen terecht." Zijn vrouw was ook degene die een verzoek had: ze wilde een nieuw, verlengd aanrechtblad voor extra werkruimte. "Het vervangen van het aanrechtblad was al goedgekeurd. Voor het extra stuk en het veranderen van de stroom moesten we zelf betalen. Voor mijn vrouw wilde ik dat wel, maar toen zij in maart dit jaar overleed, heb ik het afgebeeld." Een paar maanden later wilde De Vos alsnog wel het al goedgekeurde aanrechtblad, normale grootte, laten plaatsen. "Ik heb het nu zo'n week of vier. De monteur werkte heel netjes. Hij heeft het blad buiten op de parkeerplaats op maat gezaagd, dus ik had helemaal geen rommel. Hij heeft het nieuwe blad geplaatst en afgekit, het oude nam hij mee. Ik heb gekeken hoe hij alles deed, daar ben ik altijd wel nieuwsgierig naar." Hij vindt het handig dat hij rechtstreeks naar Dijkstra Draisma kan bellen, al verwacht hij niet dat dat snel weer hoeft. "Ik zie het busje wel regelmatig op de parkeerplaats staan hoor, zo had mijn buurvrouw laatst lekkage." Een stiekeme wens heeft De Vos nog wel: "Met die hitte in de zomer had ik wel willen bellen voor een aircocool!" ■

"De samenwerking met alle co-partners, dus ook met Dijkstra Draisma, is erg prettig. Ze hebben een goed gevoel voor onze oudere en vaak kwetsbare bewoners."

BARTELINE SMIT, ASSETMANAGER EN PROJECTLEIDER HABION

HENK DE JONG

VILLA, GOËNGAHUIZEN

Op een idyllische locatie – middenin het natuur- en waterrijke Fryslân – hebben wij deze prachtige villa met boothuis gebouwd. De woning wordt verwarmd door middel van een warmtepomp en zonnepanelen. Daarmee is de villa volledig gasloos. De woning is met houtskeletbouw opgezet. Door het veelvuldig gebruik van eikenhout hebben zowel de woning als het boothuis een mooie duurzame en robuuste uitstraling gekregen.

- OPDRACHTGEVER: PARTICULIER
- ARCHITECT: VENDEV BOUWKUNDE
- START BOUW - OPLEVERING: MAART 2019 - APRIL 2020

AUTHENTIEK PAND, DOKKUM

Het lijkt alsof er niks gebeurd is aan de Keppelstraat 18 in Dokkum. Voor ons een groot compliment, maar niets is minder waar. Het authentieke pand in de binnenstad van Dokkum is volledig verbouwd en verduurzaamd. De woning is constructief verstevigd en opnieuw ingedeeld. Het dak, de muren en de vloeren zijn geïsoleerd en al het glas is vervangen door isolatieglas. Een authentieke uitstraling perfect gecombineerd met hedendaags wooncomfort.

- OPDRACHTGEVER: PARTICULIER
- ARCHITECT: DORENBOS ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: MAART 2020 - JULI 2020

CAFÉ VELDZICHT, METSLAWIER

Café Veldzicht in Metslawier is compleet gerenoveerd en energetisch verbeterd. Op de begane grond is het café verbouwd. Er is plaats gemaakt voor een eetcafé, een nieuw cafetaria, een keuken en een grote zaal voor circa 40 mensen. Op de eerste verdieping is een woning gerealiseerd met een grote leefruimte, keuken, drie slaapkamers, badkamer en toilet. Het voormalige schuurgedeelte is omgebouwd tot twee luxe B&B-kamers.

- OPDRACHTGEVER: PARTICULIER
- ARCHITECT: DORENBOS ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: APRIL 2019 - FEBRUARI 2020

VRIJSTAANDE WONING, NIJEHOLTPADE

Voor een particuliere opdrachtgever hebben we in een kort tijdsbestek deze prachtige, energieneutrale woning met ondergrondse garage gerealiseerd. Voor de bouw van de woning zijn veel natuurlijke materialen gebruikt. Het ontwerp past daardoor perfect tussen de boerderijen, arbeiderswoningen en opstallen die deze streek kenmerken.

- OPDRACHTGEVER: PARTICULIER
- ARCHITECT: DORENBOS ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: SEPTEMBER 2019 - JANUARI 2020

APPARTEMENTEN, DOKKUM

Aan de Markt 18 in Dokkum hebben wij een voormalig winkelpand getransformeerd tot zes luxe appartementen. De nieuwe appartementen aan het knusse marktplein zijn bestemd voor één- en tweepersons-huishoudens. De woningen hebben een prachtig uitzicht op onder andere de Grote Kerk en de IJfontein.

- OPDRACHTGEVER: PARTICULIER
- ARCHITECT: PETER VAN DER VEEN
- START BOUW - OPLEVERING: MEI 2020 - OKTOBER 2020

Stagelopen bij Dijkstra Draisma

ALTIJD OP ZOEK NAAR TALENT

Wij durven wel te stellen dat de samenwerking tussen collega's, en met onderaannemers en opdrachtgevers, de kracht is van Bouwgroep Dijkstra Draisma. Ook met onderwijsinstellingen (van speciaal onderwijs tot en met universiteit) wordt intensief opgetrokken. Elk jaar bieden we tientallen stages en werk-leerplaatsen aan. Wij leren van de leerlingen, stagiairs en afstudeerders en zij leren van ons. Een stage bij Bouwgroep Dijkstra Draisma leidt meer dan eens tot een baan. We laten twee collega's aan het woord die ooit begonnen als stagiair.

MATTHIJS MELLEMA
ASSISTENT UITVOERDER

Werkplek: Bouw 't Zand
Opleiding: Bouwkunde,
ROC Alfa-college Groningen
Leeftijd: 21 jaar
Woonplaats: Zevenhuizen

JODENE OOSTERHOFF
CALCULATOR

Werkplek: Kantoor Bolsward
Opleiding: Bouwkunde,
Hanzehogeschool Groningen
Leeftijd: 26 jaar
Woonplaats: Raerd

"Mijn eerste stage liep ik bij Dijkstra Draisma. Een oud-buurjongen die daar werkt zag mijn sollicitatie binnenkomen, zijn aanbeveling heeft vast geholpen. Ik kwam bij de afdeling Calculatie terecht. Daar leerde ik in twintig weken meer over het vak dan op school. Iedereen was bovendien erg aardig, spontaan en behulpzaam. Mijn opleiding verliep wat lastiger. Ik bleef hangen op wiskunde en constructieles. Met een studiegenootje heb ik me er alsnog doorheen gebikkeld. Toen we voor de eerste helft van studiejaar 2018-2019 een afstudeerplek zochten, leek het me leuk om die samen met haar bij Dijkstra Draisma te doen. We namen contact op en konden aan de slag met een opdracht over het doorontwikkelen van dakcomponenten. We zaten in Dokkum, in het kantoor naast de gevelfabriek. Meteen kreeg ik reacties als "Bisto der ek wer?"

Na mijn afstuderen wilde ik eerst eens rondkijken wat ik wilde gaan doen. Maar al snel werd ik gebeld door de leidinggevende van de calculatie-afdeling. Ze hadden iemand nodig en dachten aan mij omdat de eerste stage over en weer goed was bevallen. Ik ging op gesprek en had me voorgenomen niet meteen 'ja' te zeggen. Maar het gesprek was zo positief dat ik dat toch deed. Ik zit hier nu een jaar. Continu komen er nieuwe stappen en projecten bij en ik heb het idee dat ik steeds meer in het vak groei. Het voelt soms wel als een hele verantwoordelijkheid om alles goed door te rekenen. Dan denk ik "Wat in jild!" De werksfeer is positief en gemoedelijk. Iedereen helpt elkaar. Het verschil met een stage is dat je het nu meer zelf moet aangeven als je vragen hebt. Mijn tip voor wie stage gaat lopen bij Dijkstra Draisma: blijf jezelf, stel je open voor anderen en maak met iedereen een praatje. Als jij enthousiast bent, dan wordt dat met enthousiasme beantwoord!"

"Ik kom van een boerderij en vanaf mijn veertiende was het: of je helpt thuis of je zoekt ergens anders een bijbaantje. Ik begon bij het bouwbedrijf in ons dorp. Dat beviel goed, ik zat er op mijn plek. School vond ik minder, dus na havo 4 stapte ik over naar het mbo. Ik vond een bijbaan bij Dijkstra Draisma. Zij waren bezig met een bouwproject in de Molukkenstraat in Groningen. Mijn eerste stage op mijn 19e was ook bij Dijkstra Draisma, op de afdeling Service & Beheer. Voor mijn tweede stage wilde ik liever de bouw op, ik ben meer een buitenmens. Dat mocht gelukkig weer bij Dijkstra Draisma, want dat was een ander bedrijfsonderdeel. Ik wilde zelf gaan timmeren maar de uitvoerder zag mijn hulp wel zitten. Ook buiten de stage om bleef ik steeds voor het bedrijf aan het werk. 's Ochtends vroeg naar de bouw en dan racen naar school.

Mijn eindstage wilde ik ook graag bij Dijkstra Draisma doen. Ik kwam terecht in Appingedam waar 233 woningen gesloopt en nieuw gebouwd moesten worden. Mijn taken waren heel verschillend. Van de coördinatie van de schilders, het mee op gesprek gaan bij bewoners tot soms zelf iets vervangen. Aan het eind van de stage kwam ik terecht in 't Zandt, waar ik nu nog zit. We plaatsen hier tien nieuwbouwwoningen en ik ben praktisch uitvoerder. Al na mijn tweede stage werd gezegd: "Als je klaar bent met je opleiding, kun je hier werken." Er lopen hier in 't Zandt tussen de tien en twintig mensen rond. De meesten zijn een stuk ouder dan ik, maar op het feit dat ik jong ben wordt positief gereageerd. Er werken hier ook twee ervaren timmermannen, die graag met mij meedenken. De baan bevalt heel goed. 's Ochtends om half 7 in het donker aankomen, alles opstarten: ik vind dat het mooiste moment van de dag. Als uitvoerder krijg je veel vrijheid en kun je je eigen sfeer inbrengen op de bouwplaats. De korte lijnen, de interne kwaliteitsborging en de positieve manier waarop verbeterpunten worden aangegeven vind ik heel fijn. Wie stage wil lopen bij Dijkstra Draisma moet gewoon contact opnemen, eigen initiatief wordt gewaardeerd. Ze zijn altijd op zoek naar mensen die wat willen en kunnen!" ■

STAGEPLEKKEN
IN 2020

79

PLEKKEN IN TOTAAL

- 3 UNIVERSITEIT
- 16 HBO
- 58 MBO
- 2 SPECIAAL ONDERWIJS

STAGE
PLEKKEN

WERK-LEER
PLEKKEN

15%
DAMES

9% Landelijk gemiddelde
vrouwen in de bouw

ISO 14001 certificaat behaald **PRESTEREN VOOR HET MILIEU**

Zeggen, doen en bewijzen. 'Samen voorop richting de duurzame toekomst': dat is de missie van Bouwgroep Dijkstra Draisma. Wij vinden het belangrijk om milieubewust en duurzaam te ondernemen en zo bij te dragen aan een leefbare wereld. Dit zeggen we en dit doen we. En we hebben het bewezen: in oktober 2020 behaalden we het ISO 14001 certificaat.

NYNKE DIJKSTRA EN WOUT LEMMENS

De ISO 14001-norm beschrijft de eisen aan een milieumanagementsysteem dat een organisatie gebruikt om de milieuprestaties te verbeteren. Je kunt zo op een systematische wijze de milieuverantwoordelijkheden beheren en bijdragen aan de milieupijler duurzaamheid.

Vraag naar certificaat

Het team Kwaliteit, Arbeidsomstandigheden en Milieu (KAM) heeft de afgelopen periode de normeisen binnen de organisatie geïmplementeerd. Wout Lemmens, hoofd KAM: "Als bedrijf doen we natuurlijk al veel op milieugebied, maar met dit certificaat tonen we ook aan dat we op gestructureerde wijze met onze milieudoelstellingen omgaan. Onze stakeholders vragen ook vaak om het certificaat. Logisch, want duurzaamheid en milieu zijn zeer actuele thema's waar iedereen mee aan de slag moet en zijn of haar steentje aan bij kan dragen. Reden genoeg voor Bouwgroep Dijkstra Draisma om dit certificaat te willen behalen". Nynke Dijkstra, medewerker KAM, voegt daaraan toe: "Omdat we bij Dijkstra Draisma al een lopend managementsysteem hebben voor onder andere kwaliteit, ISO 9001, konden de milieudoelstellingen voor ISO 14001 hierin 'geplugd' worden. Binnen onze organisatie waren we ons al bewust van onze verantwoordelijkheid om de effecten van onze activiteiten en producten op het milieu terug te dringen. Op dit gebied gebeurt er dus al heel veel. Het is leuk om te zien dat de auditoren van de certificerende instelling hiervan onder de indruk zijn en er enthousiast van worden!"

Hergebruik restafval

Een betere wereld begint bij jezelf, daarom hanteert Dijkstra Draisma op milieugebied ook doelstellingen die betrekking hebben op de eigen organisatie. Zo wordt er zo goed mogelijk ingekocht om een teveel aan afval te voorkomen. Waar restafval onvermijdelijk is, wordt gestuurd op hergebruik. Zo werden er van overgebleven hout desinfectiezuilen gefabriceerd voor op de bouwplaatsen. Afval wordt op de bouwplaatsen direct gescheiden. De daarvoor aanwezige containers kunnen rechtstreeks worden afgevoerd en verwerkt door gekwalificeerde afvalverwerkers.

Het behalen van het ISO 14001 certificaat wil niet zeggen dat Dijkstra Draisma denkt klaar te zijn. Zo wordt in 2021 een energiescan van het eigen vastgoed uitgevoerd. Met de scan en met behulp van verbruiksmonitoring wordt het eigen gas- en elektraverbruik verder vermindert. Ons inzetten voor een duurzame en leefbare wereld is een continu proces. Blijven zeggen, doen en bewijzen!

DE KLAMP, LEEUWARDEN

Aan de Skries in de wijk De Klamp in Leeuwarden hebben wij dertien energieneutrale woningen gebouwd. Bij de nieuwbouwhuizen gaan prachtige architectuur, een mooie ligging aan open vaarwater en duurzaamheid hand-in-hand. Het gaat om twaalf halfvrijstaande woningen en één vrijstaande woning.

- OPDRACHTGEVER: DIJKSTRA DRAISMA ONTWIKKELING
- ARCHITECT: JAAP HOEKSTRA WILLEM DIJKSTRA ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: MAART 2020 - DECEMBER 2020

HOUKEPOORT, SNEEK

Houkepoort is een wooneiland aan de Houkesloot, de vaarverbinding tussen Sneek en het Sneekermeer. Er zijn ligplaatsen voor boten, dus het is dé ideale plek voor water(sport)liefhebbers. In totaal realiseerden we vijftig prachtige woningen verdeeld over drie fases. De laatste fase bestond uit twaalf koopwoningen.

- OPDRACHTGEVER: GEMEENTE SÚDWEST-FRYSLÂN
- ARCHITECTEN: HAAS ARCHITECT, KAT ARCHITECTEN EN JAAP HOEKSTRA ARCHITECTUUR & STEDENBOUW
- START BOUW - OPLEVERING: OKTOBER 2017 - MEI 2020

SUPERMARKTEN, LEEUWARDEN

In opdracht van Jumbo Supermarkten bouwen wij in Leeuwarden twee supermarkten: Aldi en Jumbo. De twee supermarkten hebben een gezamenlijke oppervlakte van circa 6.000 m² en komen op de plek van de vroegere ijshal.

- OPDRACHTGEVER: JUMBO SUPERMARKTEN VASTGOED B.V.
- ARCHITECT: JAAP HOEKSTRA WILLEM DIJKSTRA ARCHITECTEN
- START BOUW - OPLEVERING: OKTOBER 2020 - JUNI 2021

BGDD UPDATE

Blijf op de hoogte van al ons nieuws in 2021 en volg ons op social media.

- BouwgroepDijkstraDraisma
- dijkstradraisma
- bouwgroep-dijkstra-draisma
- dijkstradraisma
- DijkstraDraisma

COLOFON

STREAM uitgave 2020/2021
VORMGEVING & OPMAAK
Okkinga Communicatie, Bolsward
DRUK Drukkerij Van der Eems, Easterein
TEKST Berber Communicatie, Nes
Bouwgroep Dijkstra Draisma
FOTOGRAFIE
IMAZZO, Leeuwarden
Eyedea Fotografie, Almere-Haven
Marit Anker Fotografie, Dokkum
Alex J. de Haan, Heerenveen
Met Linde fotografie, Vlieland

Voor meer informatie en referenties verwijzen wij je graag naar onze website bgdd.nl

Voor vragen of het maken van een afspraak kun je contact met ons opnemen via onderstaande gegevens. Wij zijn je graag van dienst.

Vestiging Bolsward

De Marne 120,
Postbus 120, 8700 AC, Bolsward
(0515) 33 40 00, info@bgdd.nl

Vestiging Dokkum

Bocksmeulen 23,
Postbus 200, 9100 AE Dokkum
(0519) 22 99 99, info@bgdd.nl

Bouw en Onderhoud / Service en Beheer

Dongeradyk 2
Postbus 200, 9100 AE Dokkum
(088) 040 54 05, info@bgdd.nl

Vestiging Groningen

Eelkemastraat 259, 9723 ZW Groningen
Postbus 200, 9100 AE Dokkum
(0519) 22 99 99, info@bgdd.nl

Coverfoto Campus Damwâld

IMAZZO, Leeuwarden

Aan dit magazine kunnen geen rechten worden ontleend.

In klimaatkamers test BGDD momenteel drie verschillende warmtepompen en vier nieuwe soorten isolatiemateriaal.

In 2020 maakten we met onze collega's een nieuwe coronaproof video over werken bij BGDD. Bekijk hem hier.

Samen met de Rabobank en FB Oranjewoud is BGDD hoofdsponsor van de Fryske Sporten:

- Schaatsen (Gewest Fryslân)
- Fierljeppen (Frysk Ljeppers Boun)
- Kaatsen (KNKB)

Gemiddeld bevinden mensen zich 85% van de tijd in gesloten ruimtes. BGDD werkt aan een kennisdeler over luchtkwaliteit in gebouwen.

In november nam BGDD de Nationale Innovatie- en Duurzaamheidsprijs Wonen in ontvangst van het Voorlichtingsburo Wonen in de categorie bouwers.

BGDD is sinds dit jaar hoofdsponsor van het eerste elftal van de Drachtster Boys.

Nieuwe (project)ontwikkelingen bij BGDD in onder andere Damwâld, Dokkum, Leeuwarden, Beetsterzwaag en Hardenberg staan op de planning in 2021.

De focus van BGDD voor 2021 is een comfortabele warmte in een gezonde, slimme woning.

Voor de provincie Fryslân bouwen wij het Swettehûs in Leeuwarden. In deze circulaire centrale worden straks 40 Friese bruggen op afstand bediend.

Bekijk nu de video van de impressie.

BEST PRESTERENDE BOUWONDERNEMING VAN HET JAAR 2020

Wij geloven in de invloed van de bouw op een leefbare wereld en willen investeren in een duurzame toekomst. In 2020 wonnen we de Cobouw50 Award voor best presterende bouwonderneming van het jaar. Accountants- en adviesbureau PwC vergelijkt hiervoor in opdracht van Cobouw de financiële performance en de financiële soliditeit van de vijftig grootste bouwbedrijven in Nederland. We zijn enorm vereerd dat we deze prijs in ontvangst mochten nemen. Hiermee wordt bevestigd dat duurzaam innoveren en economische vooruitgang perfect samen kunnen gaan. Een groot compliment naar al onze medewerkers, ketenpartners en opdrachtgevers. Samen nemen we de verantwoordelijkheid voor een leefbare wereld.